

TONGA

Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua

timetobowelscreen.nz

Te Whatu Ora
Health New Zealand

**Te Kāwanatanga
o Aotearoa**
New Zealand Government

**Time to
screen**

National
Bowel
Screening
Programme

Ko e tohi ko ení 'oku 'oatu ai e fakamatala ki he kanisa 'o e ngākau lahi mo e sivi kanisa 'o e ngākau lahi, ke tokoni ki ho'o fili pe te ke kau 'i he Polokalama Sivi Bowel Fakafonua ta'etotongi.

'Oku fakamatala'i atu heni 'a e tokoni 'e ma'u mei hono toutou fakahoko 'o e sivi kanisa 'o e ngākau lahi pea mo hono 'ilo'i kei taimí kae lava 'o faito'o ke sai, kaepehē ki he ngaahi fakamatala fekau'aki pea mo e lelei mo e ngaahi matu'utāmaki'anga 'e ala hoko mei hono fakahoko 'o e sivi bowel.

Kapau te ke fiema'u ha toe fakamatala:

- hū ki he **[timetobowelscreen.nz](https://www.timetobowelscreen.nz)**
- telefoni ta'etotongi ki he 0800 924 432
- 'imeili **info@bowelscreening.health.nz**
- pe talatala ki ho'o toketā.

Contents

- 4** Ko e hā ‘a e Polokalama Sivi Kanisa ‘o e Ngākau lahi Fakafonua?
-
- 5** Ko e hā ‘a e ngākau lahi?
Ko e hā ‘a e kanisa ‘o e ngākau lahi?
-
- 6** Ko e hā ‘a e ngaahi faka’ilonga ‘o e kanisā ‘o e ngākau lahi?
Ko e hā e tu’unga ‘oku ‘i ai e kanisa ‘o e ngākau lahi?
Ko hai ‘oku tu’u laveangofua taha?
-
- 7** Ko e hā ‘oku mahu’inga ai ke fakahoko ma’u pe ‘a e sivi kanisa ‘o e ngākau lahi?
Ko e hā ‘a e sivi kanisa ‘o e ngākau lahi?
-
- 8** Teu fakahoko fēfē ‘a e sivi?
-
- 9** Ko e sivi ‘oku fai ia ki he kakai ‘oku ‘ikai ke ‘asi ha ngaahi faka’ilonga ‘ia nautolu.
Ko hai ‘oku totonu ke talatala ki he toketā?
-
- 10** Ko hai ‘oku ‘ikai totonu ke sivi kanisa ‘o e ngākau lahi?
‘Oku anga fēfē ma’u e ola ‘eku sivi?
-
- 11** Teu ma’u fakakū e ola ‘eku sivi?
‘Oku ‘uhinga ki he hā ka nekativi e ola?
-
- 12** ‘Oku ‘uhinga ki he hā kapau ‘e positivi e ola?
-
- 13** Ko e hā e me’a ‘oku fai ‘i he sivi colonoscopy?
-
- 14** ‘Oku ‘i ai ha matu’utāmaki ‘anga ‘o e sivi colonoscopy?
‘E fiema’u nai keu totongi ‘a e sivi colonoscopy pe ha ngaahi sivi mo ha faito’o kehe?
-
- 15** Ko e hā e me’a ‘e hoko kapau ‘e ma’u au ‘e he kanisa ‘o e ngākau lahi?
Ko e hā e faingamālie ke ola lelei ‘a hono faito’o ‘o e kanisa ‘o e ngākau lahi?
-
- 16** Ko ‘ene kakato eni e ngaahi fakamatala teu fiema’u?
Ko hai ‘e lava ‘o sio he ‘eku ngaahi fakamatala?
-
- 17** Kapau ‘e ‘ikai teu fiemālie ki he ngāue na’e fakahoko kia au, ‘e anga fēfē ha’a ku lāunga?
-
- Back cover** Teu ma’u mei fē ha ngaahi fakamatala ‘oku toe lahi ange.

Ko e hā 'a e Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua?

Ko ha polokalama ta'etotongi eni ke tokoni ki hono fakatotolo'i 'aki e kanisa 'o e ngākau lahi.

'Oku fakahoko fakata'u ua ia ma'ae kakai tangata mo fefine ta'u 60 ki he 74 'oku 'atā ke nau ma'u tokoni mei he ngaahi ngāue 'oku fakapa'anga 'e he pule'angá felāve'i mo e mo'ui lelei 'a e kakai.

Ko kinautolu 'oku 'atā ki ai 'e tufa ange 'enau:

- **tohi fakaafe**
- **foomu aleapau felotoi**
- **naunau sivi kanisā 'o e ngākau lahi ta'etotongi mo e ngaahi fakahinohino 'o hono ngāue'aki**

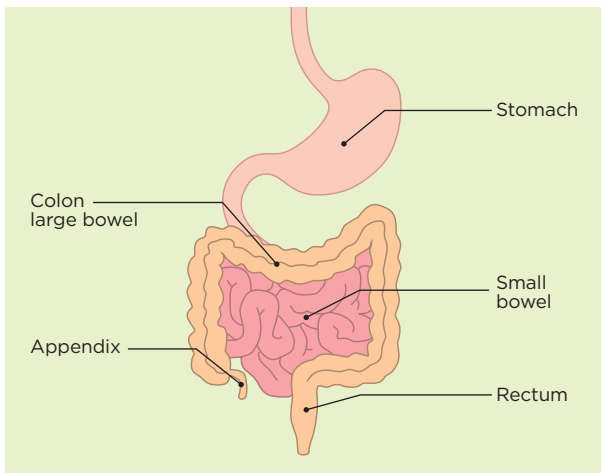
'Oku fai pe sivi 'i 'api pea mo faingofua hono fakahoko.

Ko e ngaahi fakamatala fekau'aki mo e tokoni fakapa'anga 'a e pule'angá ma'a kinautolu 'oku 'atā ki he sivi 'oku ma'u atu ia 'i he uepisaiti 'a e Te Whatu Ora: www.tewhatauora.govt.nz pe telefoni ki he **0800 924 432**.

Kapau he 'ikai te ke loto ke ke kau 'i he Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua, pea ke kātaki 'o telefoni 'o fakahā mai kemau 'ilo ki ai 'i he fika ta'etotongi **0800 924 432**.

Ko e hā 'a e ngākau lahi?

Ko e ngākau lahi ko e konga ia 'o e halanga kai 'i he sino. 'Oku ne hoko 'a e keté ki he anus (mui) pea mo tokoni ki hono fakatafe 'a e penu'i me'akai ('oku ui ko e bowel motion, tu'umama'o pe tee) ki tu'a mei he sino. 'Oku fa'u e ngākau lahi 'e he small bowel mo e large bowel (colon) mo e rectum.

Ko e hā 'a e kanisa 'o e ngākau lahi?

Ko e kanisa 'o e ngākau lahi 'oku toe 'iloa pe ko e colon, rectal pe colorectal cancer.

'Oku kamata 'a e kanisā 'o e ngākau lahi mei he taimi 'oku tupu 'afa'afa ai e selo pe cells. 'Oku lava ke liliu e seló ko e polyps (fakafufula) pea malava leva ke liliu e fanga ki'i polyps 'e ni'ihī ko e kanisā hili ha ngaahi ta'u.

'E lava pe ia ke fuoloa kimu'a pea tupu e kanisa mo mafola ki he ngaahi konga kehe 'o e sino.

Ko hono toutou fakahoko 'a e sivi kanisa 'o e ngākau lahi kia kinautolu 'oku 'ikai 'asi ha fa'ahinga faka'ilonga, ko ha faingamālie ia ke 'ilo ai mo faito'o 'a e kanisa 'o e ngākau lahi 'i he 'ene kamata 'así pe.

Ko e hā e ngaahi faka'ilonga 'o e kanisa 'o e ngākau lahi?

Ko e ngaahi faka'ilonga angamaheni 'o e kanisa 'o e ngākau lahi 'e malava ke kau ai e:

- liliu 'i he angamaheni e ngāue 'a e ngākau lahi pea hokohoko ma'u pe 'i ha ngaahi uike
- toto 'i he tu'umama'o pe bowel motion.

Neongo ko e ngaahi faka'ilonga ko ení 'oku fa'a fakatupu ia 'e ha ngaahi me'a kehe, **ka 'oku mahu'inga ke sio ki ai e toketā.**

Ko e hā e tu'unga 'oku 'i ai e kanisa 'o e ngākau lahi?

'Oku kau 'a Nu'usila ni he ngaahi fonua 'i māmani 'oku ma'olunga taha ai 'a e kau puke he kanisa 'o e ngākau lahi. 'Oku fika ua 'a e kanisa 'o e ngākau lahi he 'ū kanisā 'oku lahi taha ai e mate 'i Nu'usila ni. 'I he lolotonga ni 'oku laka hake he toko 3300 'oku nau puke he bowel cancer he ta'u kotoa, pea laka hake he toko 1200 'oku nau mate mei ai.

Ko hai 'oku tu'u laveangofua taha?

'Oku lahi e puke he kanisa 'o e ngākau lahi 'a e kakai ta'u 60 ki 'olunga, pea 'oku tokolahi ange kakai tangata 'oku puke aí he kakai fefine.

'E lava ke fakasi'isi'i ha faingamālie ke ke puke ai he bowel cancer:

- 'aki ha'o ma'u e me'akai fakatupu mo'ui lelei 'oku lahi ai e fua'i 'akau, vesitapolo mo e fibre
- fakamālohisino ma'u pe
- pea 'oua 'e ifi tapaka.

Kapau na'e fu'u lahi hono ma'u koe 'e he inflammatory bowel disease, pe 'oku tukufakaholo 'a e kanisa 'o e ngākau lahi 'i ho fāmili, 'e malava ke lahi ange faingamālie ke ma'u ai koe 'e he kanisa 'o e ngākau lahi.

Ko e hā 'oku mahu'inga ai ke fakahoko ma'u pe 'a e sivi kanisa 'o e ngākau lahi?

'Oku malava pe ia ke 'ikai 'asi ha faka'ilonga 'oku ma'u koe 'e he kanisa 'o e ngākau lahi. Neongo ia, ka fakahoko fakata'u ua ma'u pe ho'o sivi kanisa 'o e ngākau lahi 'e lava 'o tokoni ia ke fakahaofi ai ha ngaahi mo'ui.

! Kapau 'e 'asi 'ia koe ha ngaahi faka'ilonga 'o e kanisa 'o e ngākau lahi 'i ha fa'ahinga taimi pe, 'oku mahu'inga ke ke talatala leva ki ho'o toketā.

Ko e hā 'a e sivi kanisa 'o e ngākau lahi?

Ko e sivi 'oku ngāue'aki 'e he Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonuá 'oku ui ko e faecal immunochemical test (FIT). 'Oku ne lava 'o tala ha fanga ki'i totototo 'oku 'asi 'i ho'o tu'umama'o pe bowel motion (tee). 'E malava ke 'ilo ai ha faka'ilonga 'oku 'i ai e me'a 'oku hoko ki ho ngākau lahi. Ko e sivi te ke fai pe ia 'e koe 'i ho mou 'api. Ko e sivi ta'etotongi 'oku vave pea faingofua ke ke fai pe 'e koe 'i 'api na.

Ko e sivi ta'etotongi 'oku vave pea faingofua ke ke fai pe 'e koe 'i 'api na.

Teu fakahoko fēfē 'a e sivi?

Fakahoko e sivi he vave taha. 'Oku mahu'inga ke ke fai e sivi 'i loto he mahina 'e ono mei ho'o ma'u e naunau sivi. 'E 'ikai lava 'e he laboratory ia 'o fakakakato e ngāue ki ho'o sivi kapau kuo 'osi e taimi ne 'oatu ke fakahoko ai.

Ko hono fai e sivi, 'e fiema'u ke ke:

- tānaki ha ki'i sample mei ho'o bowel motion (tee) 'o ngāue'aki e ki'i va'a 'akau, pea fa'o ki he ki'i fo'i hina pelesitiki
- fa'o e sample 'i he milemila zip-lock fakataha mo e foomu felotoi kuo 'osi faka'aho mo fakafonu
- meili'i leva he vave tahá 'i he sila, kuo 'osi totongi, 'oku 'oatu fakataha mo e naunau.

Tuku e sample 'i ha feitu'u 'oku malumalu 'o tali ai ke toki meili'i. 'Oku 'ikai fiema'u ia ke tuku 'aisi. Meili'i ho'o sivi 'i he 'aho tatau na'e fai ai pe ko e 'aho hoko, he 'e malava ke uesia ho'o sample ka toe toloi.

Ko e sivi 'oku fai ia ki he kakai 'oku 'ikai ke 'asi ha ngaahi faka'ilonga 'ia nautolu.

! Oku tokolahi e kakai ta'u 60 ki he 74 'oku 'ikai ke 'i ai ha faka'ilonga 'oku nau puke he kanisa 'o e ngākau lahi 'e lava pe kenau sivi.

Ko hai 'oku totonu ke talatala ki he toketā?

Oku 'i ai e kakai 'e ni'ihī 'e malava kenau laveangofua 'i he kanisa 'o e ngākau lahi.

Ko e ngaahi matu'utāmaki'anga 'oku kau ai:

- kapau 'oku 'i ai hao fāmīli ofi 'e toko ua pe toe toko lahi ange 'i ho fāmīlī ne nau 'osi puke he kanisa 'o e ngākau lahi
- kapau 'oku 'i ai hao fāmīli ofi na'e puke 'i he kanisa 'o e ngākau lahi 'oku kei ta'u si'i (si'i hifo he ta'u 55)
- kapau 'oku ke kau mo hono fāmīlī 'i hono 'ilo'i pe mahalo'i 'oku tukufakaholo ai 'a e kanisa 'o e ngākau lahi syndrome.
- kapau na'a ke puke lahi 'i he inflammatory bowel disease, hangē ko e ulcerative colitis, 'o laka hake 'i he ta'u 'e 10.

Kapau 'oku ke ma'u ha taha 'o e ngaahi matu'utāmaki'anga ko enī 'oku totonu ke ke talatala ki ho'o toketā 'i ho'o sio hoko ki ai.

'Oku totonu ke ke kei fakahoko pe sivi kanisa 'o e ngākau lahi neongo kapau 'oku hoko tonu ha taha 'o e ngaahi matu'utāmaki'anga ko eni kia koe.

Ko hai 'oku 'ikai totonu ke sivi kanisa 'o e ngākau lahi?

'Oku 'ikai sai e sivi kanisa 'o e ngākau lahi ki he tokotaha kotoa pe. 'Oku 'ikai totonu ke ke kau 'i ha polokalama sivi kanisa 'o e ngākau lahi kapau:

- 'oku ke 'osi ma'u ha ngaahi faka'ilonga 'o e kanisa 'o e ngākau lahi.
- na'a ke 'osi sivi colonoscopy 'i he ta'u 'e 5 kuo 'osi
- 'oku ke lolotonga kau 'i ha polokalama bowel polyp pe sivi kanisa 'o e ngākau lahi surveillance
- na'e 'osi fakahoko pe 'oku lolotonga faito'o koe ki he kanisa 'o e ngākau lahi
- ne 'osi tu'usi ho large ngākau lahi
- 'oku ke ma'u 'a e ulcerative colitis pe lolotonga puke he Crohn's disease
- 'oku ke lolotonga talanoa mo ho'o toketā fekau'aki mo e palopalema ki ho ngākau lahi.

Kapau 'oku ke ta'epau'ia pe 'oku sai kia koe 'a e sivi kanisa 'o e ngākau lahi pea ke talanoa ki ai mo ho'o toketā.

Kapau na'e 'osi fai ha'o sivi colonoscopy 'i he ta'u 'e nima kuo hili ka 'oku 'ikai ha palani ke hoko atu hono sivi colonoscopies koe, kātaki 'o fakahā mai kemau 'ilo'i. Temau fakaafe'i koe ke ke kau mai ki he polokalama sivi kapau 'oku ke 'atā ki ai, mei he ta'u 'e nima na'e fakahoko ai ho'o sivi colonoscopy. 'E lava ke ke fetu'utaki telefoni ta'etotongi mai 'i he **0800 924 432**.

'Oku anga fēfē ma'u e ola 'eku sivi?

Temau fetu'utaki 'o fakahā atu e ola ho'o sivi pea mo 'ene 'uhinga kia koe. 'E malava pe ke fetu'utaki atu mo ho'o toketā pe ha neesi.

Teu ma'u fakakū e ola 'eku sivi?

Te ke ma'u e ola ho'o sivi 'i loto he uike 'e tolu hili ho'o fakakakato mo fakafoki mai ho'o sivi kanisa 'o e ngākau lahi. Kapau 'e 'ikai te ke ma'u e olá 'i loto he uike 'e tolu pea ke kātaki 'o tā ki he Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua 'i he fika ta'etotongi **0800 924 432**, pe 'imeili info@bowelscreening.health.nz.

'Oku 'uhinga ki he hā ka nekativi e ola?

Kapau 'e nekativi e ola ho'o sivi 'oku 'uhinga ia 'e 'ikai fiema'u ke toe fai hano sivi koe 'i he taimi ni.

'Oku mahu'inga ke ke fakatokanga'i:

- 'oku lava 'e he sivi 'o tala ha toto 'i ho bowel motion, pea 'oku 'i ai e kanisā ia 'e ni'ihī 'oku 'ikai ke toto ia 'i he taimi kotoa.
- 'oku malava ke toki kamata 'asi e kanisā ia 'i loto he vaha'a taimi 'oku fai ai e sivi.

Ko e 'uhinga ia 'oku mahu'inga ai ke fakahoko ma'u pe 'a e sivi. 'E toe fakaafe'i koe ke toe fai ho'o sivi hili ha ta'u 'e ua, kapau 'oku ke 'atā ki ai.

Kapau 'oku kamata 'asi ha ngaahi faka'ilonga 'o e bowel cancer 'i ha fa'ahinga taimi, 'oku mahu'inga ke ke talatala ki ho'o toketā.

‘Oku ‘uhinga ki he hā kapau ‘e positivi e ola?

‘Oku ‘ikai ‘uhinga ka positivi e ola ho’o sivi ‘oku ma’u ai koe ‘e he kanisa ‘o e ngākau lahi.

‘Oku lava ‘e he sivi ‘o tala ha fanga ki’i halanga toto ‘i ho’o bowel motion (tee).

Ko e fanga ki’i toto ko ení ‘oku fa’a fakatupu ia ‘e he polyps (fakafufula), pe ko ha fanga ki’i me’a kehe pe hangē ko e haemorrhoids (kahi), pea ‘oku faingofua pe hono faito’o.

‘Oku ‘ikai ko ha kanisā ‘a e polyps, ka ‘oku malava ke liliu ‘o kanisā hili ha ngaahi ta’u.

‘Oku faingofua pe hono to’o ‘o’ona e polyps he sivi colonoscopy, ‘o si’isi’i ai e faingamālie ke mafola lahi ‘a e kanisa ‘o e ngākau lahi.

Kapau ‘e positivi ho’o sivi ‘oku ‘uhinga ia ‘e fiema’u ke hokohoko atu pe hono sivi koe. Ko e sivi colonoscopy pe ‘oku angamaheni ngāue’aki. ‘Oku malava ‘e he sivi colonoscopy ‘o ‘ilo kei taimi ‘a e kanisa ‘o e ngākau lahi pea mo faito’o ke sai.

‘E fetu’utaki atu pe ho’o toketā pe ha neesi kemou talanoa ki he ola, pea mo e fa’ahinga sivi ‘e lelei ke fakahoko kia koe.

Kapau ‘oku tukufakaholo ‘a e kanisa ‘o e ngākau lahi ‘i ho fāmili, ‘e malava pe ke fale’i koe ke ke sio

ki ho'o toketā, pe ko hono fakahoko koe ki he New Zealand Familial Gastrointestinal Cancer Service.

Ko e hā e me'a 'oku fai 'i he sivi colonoscopy?

'Oku fai e sivi colonoscopy 'e ha mataotao kuo 'osi teu'i he ngāue ki he mo'ui, 'a ia te ne fakahū ha fo'i tiupi fuosi'i 'i ho anus (mui). 'I he mui'i tiupí 'oku fakapipiki ai e ki'i me'afaitā ke ne hulu 'a e 'aofi 'o e bowel ke 'ilo kapau 'oku 'i ai ha palopalema. 'Oku lava 'e he sivi colonoscopy 'o tala pe 'oku 'i ai ha polyps pe kanisā 'ia koe.

Kapau 'e 'ilo'i ha kanisā 'e to'o mai ki tu'a ha ki'i sample pe biopsy, pea kapau 'oku 'i ai ha polyps (fakafufula) 'e fakama'a mo ia. Ko e samples pe polyps 'oku to'o mai ki tu'á 'e 'ave ia ki ha laboratory 'o 'analaiso ke vakai'i e tu'unga 'oku 'i ai 'o e kanisā.

'Oku 'ikai ko ha kanisā 'a e polyps, ka 'e malava ke liliu ko e kanisā hili ha ngaahi ta'u. Ko hono fakahoko 'o e biopsy pe ko hono fakama'a 'o e polyps 'oku 'ikai ke loko mamahi.

'Oku fakafuofua ki he kakai 'e toko 7 he toko 10 'oku sivi colonoscopy ko e konga 'o e Poloakalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua tenau ma'u 'a e polyps, 'a ia kapau 'e fakama'a 'e malava ke ta'ofi ai e kanisā mei ha'a ne tupu.

'Oku fakafuofua ki he kakai 'e toko 7 he toko 100 'oku sivi colonoscopy ko e konga 'o e Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua tenau ma'u 'a e kanisā, pea ko e tokolahi 'e fiema'u ke fakahoko honau faito'o.

‘Oku ‘i ai ha matu’utāmaki ’anga ‘o e sivi colonoscopy?

Ko e sivi colonoscopy ko ha founnga ‘oku malu hono ngāue’aki. Neongo ia, ‘oku malava pe ke hoko ha palopalema he taimi ‘e ni’ihi ‘o hangē pe ko e ngaahi founnga faito’o kehé.

‘Oku malava ke fānoa e totó pe maumau lahi ho ngākau lahi mei hono fai ‘o e sivi colonoscopy, pe ko hono fakama’a ‘o e polyps, pea ‘e fiema’u ke hoko atu hono fakahoko ha ngaahi faito’o kia koe.

‘E fiema’u nai keu totongi ‘a e sivi colonoscopy pe ha ngaahi sivi mo ha faito’o kehe?

Kapau ‘oku ‘atā ke ke kau ‘i he Polokalama Sivi Kanisa ‘o e Ngākau lahi Fakafonua ‘e ta’etotongi pe hono fakahoko ‘o e sivi colonoscopy mo ha sivi

pe faito'o kehe 'i he sisitemi mo'ui 'a e pule'anga.

Ko e hā e me'a 'e hoko kapau 'e ma'u au 'e he kanisa 'o e ngākau lahi?

Kapau 'e 'ilo 'oku ma'u koe 'e he kanisa 'o e ngākau lahi 'e fakahoko koe ki ha mataotao fakafaito'o. Ko e faito'o angamaheni 'o e kanisa 'o e ngākau lahi ko e tafa. 'I he ngaahi keisi 'e ni'ihi 'oku fa'a ngāue'aki e hulu chemotherapy pe radiotherapy.

Ko e hā e faingamālie ke ola lelei 'a hono faito'o 'o e kanisa 'o e ngākau lahi?

Ko kinautolu 'oku vave hono 'ilo'i 'oku nau puke he kanisa 'o e ngākau lahi 'oku lahi ange faingamālie ke ola lelei hono faito'o. Kapau 'e 'ilo tomui 'a e kanisā, kuo 'osi mafola, 'e faingata'a ke faito'o.

Ko 'ene kakato eni e ngaahi fakamatala teu fiema'u?

'Oku mahu'inga ke ke 'ilo kakato e ngaahi naunau fekau'aki mo e sivi kimu'a pea toki fai ho'o fili ke ke kau 'i he Polokalama Sivi Bowel Fakafonua, mo fai 'a e sivi kanisa 'o e ngākau lahi.

Ki ha toe fakamatala 'oku lahi ange fekau'aki mo e Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua:

- hū ki he [timetobowelscreen.nz](https://www.timetobowelscreen.nz)
- tā ta'etotongi ki he **0800 924 432**
- 'imeili ki he info@bowelscreening.health.nz

Ko hai 'e lava 'o sio he 'eku ngaahi fakamatala?

Ko e ngaahi fakamatala fekau'aki mo ha toe sivi pe faito'o te ke fiema'u 'e tănaki ia mei he ngaahi va'a ngāue ki he mo'ui 'a e pule'angá pea mo taautaha, pea 'e ngāue'aki ia ki hono tokanga'i mo leva'i 'aki e Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua.

Ko e ngaahi fakamatala fakatautaha kotoa pe 'oku tănaki, tauhi, lava 'o sio ki ai pea mo faka'auha 'e fakahoko ia 'o fakatatau ki he tu'utu'uni 'a e lao Privacy Act 2020.

Kapau 'e 'ikai teu fiemālie ki he ngāue na'e fakahoko kia au, 'e anga fēfē ha'a ku lāunga?

'Oku faka'atā 'e he Code of Health and Disability Services Consumers' Rights ke ke fakahū ha'o lāunga 'i ha founa 'oku taau ki ho'o fiema'u.

Kapau te ke fiema'u ke fakahū ha'o lāunga fekau'aki mo e polokalama ni pe ko ha ngāue na'e fakahoko kiate koe, te ke lava 'o telefoni ki he Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua 'i he **0800 924 432**, pe 'imeili **info@bowelscreening.health.nz**, ki ha toe fakamatala fekau'aki mo e founa 'e lelei kia koe.

Te ke lava foki 'o ma'u ha ngaahi fakamatala mei he Office of the Health and Disability Commissioner. Tā ki ai 'i he **0800 112 233** pe 'a'ahi ki he **www.hdc.org.nz**

Teu ma'u mei fē ha ngaahi fakamatala 'oku toe lahi ange.

Ki ha toe fiema'u fakamatala fekau'aki mo e Polokalama Sivi Kanisa 'o e Ngākau lahi Fakafonua:

- kātaki 'o vakai ki he [timetobowelscreen.nz](https://www.timetobowelscreen.nz)
- telefoni ta'etotongi **0800 924 432**
- imeili info@bowelscreening.health.nz
- pe talanoa ki ho'o toketā.

[timetobowelscreen.nz](https://www.timetobowelscreen.nz)

National
Bowel
Screening
Programme

Te Whatu Ora
Health New Zealand

Te Kāwanatanga o Aotearoa
New Zealand Government